

Πολύνα Γ. Μπανιά

**Η καταφανής εξωστρέφεια
των φωνηέντων**

Ποίηση, εκδ. Σαιξπηρικών, 2017, σ. 52.

**Η εσωστρεφής ποιητική ειρωνεία
της Πολύνας Μπανιά**

Μολονότι έχουμε υπο-
γραμμίσει το βαρύ αποτύ-
πωμα της ειρωνείας στην
«ποίηση της αγανάκτη-
σης»¹, ενδιαφέρον παρου-
σιάζει η έκφρασή της σε
δημιουργούς με τέτοια
γεωγραφική διασπορά και
ηλικιακή απόσταση. Ο
σαρκασμός όμως δεν απο-

τελεί απλά μία εκφραστική διέξοδο για την άρνηση
προς το κοινωνικό κατεστημένο (Καρυωτάκης) μα
και προς το ίδιο το άτομο, ακόμη και αν αυτοαναι-
ρείται και το ποιητικό εγώ κινδυνεύει να ταυτιστεί με
τον παιητή εκθέτοντας τον/την στο κοινό. Εξάλλου,
και τούτη η προσωπική έκθεση αποτελεί ένα σύμ-
πτωμα της εποχής.

Στην περίπτωση της Πολύνας Μπανιά μοιάζει με
έναν μηχανισμό αυτογνωσίας, τον οποίο επιστρα-
τεύει με μία αλληγορική διάθεση διδακτικής προ-
σέγγισης. Ωστόσο, η απουσία του διδακτικού β'
προσώπου παυ αντικαθίσταται από το αυτανα-
φορικό βίωμα και το πρωτοενικό υποκείμενο α-
ναιρεί κάθε διδακτικό ύφος, αποφεύγοντας την ύ-
βριν της δημιουργού ακριβώς ότι διδάσκει.

Έτσι, στιχουργώντας στο πνεύμα της εποχής, η
ποιητική ειρωνεία διαπνέει όλες τις συνθέσεις της
συλλογής. Πρόκειται όμως για μία αναστρεπτική
ειρωνεία που έρχεται να ακυρώσει συχνά όσα
αποδέχεται ο ακροατής/αναγνώστης ως δεδομένα
(απάνθρωπο) ή άλλοτε ως δηκτική άρνηση (αμέ-
σως, τα κόκκινα πατίνα, φούρνος) και αντίθεση
(ρωγή, μεταξύ ρημάτων, λίαν εύθραυστον) σε όσα
έθεσε στοχαστικά νωρίτερα (στη μετακόμιση, λιθο-
βολισμός) αυτοακυρώνοντας συχνά τον ποιητικό
αφηγητή (νεύμα, τα κόκκινα πατίνα).

Εξάλλου, συχνά το ποιητικό εγώ δίνει μία αίσθηση
ατόμου αντικαιωνικού (αποστολή εξετελέσθη,

στιχουργική ταποθέτηση στο χώρο της ελευθερο-
στικίας, υιοθετώντας μία παλυκύμαντη σταίχιση.
Λέξεις και ημιστίχια μένουν μόνα, ακανόνιστα ως
προς τη γραμμική διατύπωση του στίχου, μετέωρα.
Έτσι, αισθητοποιείται μία διαρκή κίνηση που δια-
πνέει τη στιχουργία της και ταυτόχρονα με πειρα-
ματική διάθεση και μία «οπτική» ειρωνεία αναζη-
τά νέες διαδρομές έκφρασης.

Κι αξίζει να υπογραμμίσουμε και τον στοχαστικό
χαρακτήρα της ποιητικής της διά της μνήμης (το
μόνο που μένει) για την οποία και φιλοσοφεί (παι-
χνίδια μνήμης, παιχνίδια αντίληψης) με ψυχαναλυτι-
κές προεκτάσεις παυ ενσωματώνει στο ατομικό αυ-
ταδιηγητικά βίωμα.

Ενδιαφέρον δε παρουσιάζει η αλληγορική χροιά
συνθέσεων της συλλογής με υπαρξιακές συμπερι-
φορικές-προεκτάσεις (η φανερή γοητεία των φωνηέ-
νων, η σημασία της τεχνικής στο κλασικό μπαλέτο, απο-
στολή εξετελέσθη) και στοχαστικές προσεγγίσεις για
τη ζωή τη φθορά και τον θάνατο (περί ατελειών και
ζωδίων ο λόγος, αντιστροφή ρόλων, λίγο χρόνο ακόμη,
διορία, το μόνο που μένει).

Επιλογικά, η «ποίηση της αγανάκτησης» επανέφε-
ρε σε κεντρική θέση την ειρωνεία, ήδη βέβαια γνω-
στή στην ποίηση από την εποχή ακόμα της Επτα-
νησιακής Σχολής (Σολωμός, Κάλβος) ή τον Καρυω-
τάκη και τον Καβάφη ή τον αξιολογότερο Σουρή.
Και τούτη η εκφραστική διέξοδος υποτιμήθηκε σε
μία ελιτίστικη εκδοχή από τους «σοβαρούς» ποιη-
τές παυ αναζητούσαν τα «μεγάλα» θέματα.

Λησμονήθηκε πως η ειρωνεία έχοντας ως βασικό
χαρακτηριστικό της την αντίθεση ανάμεσα στο
φαινόμενο και το πραγματικό, προκαλεί από μόνη
της συγκίνηση, γιατί λειτουργεί διαμέσου της φαι-
νομενικής απουσίας. Άλλωστε, έχουμε πολλούς
αξιόλογους σύγχρονους μας ποιητές που αξιοποι-
ούν τη δυναμική της ποιητικής ειρωνείας².

1. βλ. σχετ. Δήμος Χλωπτσιούδης, «Η ειρωνεία στη σύγ-
χρονη ποίηση», βακικόν, τεύχ. 38 (Ιούνιος 2017).

2. βλ. σχετ. και Δήμος Χλωπτσιούδης, «Η ειρωνεία
στην ποίηση και η περίπτωση του Σάββα Καμπά-
δα», βακικόν, τεύχ. 36 (Δεκέμβριος 2016).